

Mladá veda

Young Science

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 6, ročník 10., vydané v decembri 2022

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Bunker. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoja, Univerzita Karlova, Praha)

Mgr. Jakub Köry, PhD. (School of Mathematics & Statistics, University of Glasgow, Glasgow)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra veřejné ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

Mgr. Michal Garaj, PhD. (Katedra politických vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FŠŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

ANALÝZA BARIÉR PŘI ZÍSKÁVÁNÍ CIZÍCH ZDROJŮ FINANCOVÁNÍ: PŘÍPADOVÁ STUDIE POPULAČNĚ MALÝCH OBCÍ ZASAŽENÝCH PROCESEM REZIDENČNÍ SUBURBANIZACE

ANALYSIS OF BARRIERS TO OBTAINING FOREIGN FUNDING SOURCES: CASE
STUDY OF SMALL POPULATION MUNICIPALITIES AFFECTED BY THE PROCESS
OF RESIDENTIAL SUBURBANIZATION

Lucie Kopáčková¹

Lucie Kopáčková, od roku 2016 nejprve na pozici asistentky a od roku 2018 na pozici odborné asistentky, působí na Katedře financí a účetnictví, Fakulty sociálně ekonomické, Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Od roku 2017 na této fakultě studuje i v rámci doktorského studijního programu Aplikovaná ekonomie a správa. Pedagogická činnost autorky je spjatá s oblastí veřejných financí. V rámci výzkumné činnosti se věnuje problematice finančního managementu ve veřejném sektoru, konkrétně se zaměřuje na finanční řízení obcí.

The authoress Lucie Kopáčková has worked as an assistant from 2016 and then from 2018 as an assistant professor at the Department of Finance and Accounting at the Faculty of Social and Economic Studies of Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem. Since 2017, she has been studying within the PhD programme Applied Economics and Administration at this Faculty. The authoress' teaching activities are related to the area of public finances. As a part of her research activities, she focuses on financial management of public sector especially municipalities.

Abstract

Municipalities affected by the process of residential suburbanization have to deal with the need to increase capacity or create completely new local public goods and services in their territory. However, small municipalities often cannot finance investment activities only from their resources, but must also use external resources. For this reason, the contribution aims to

¹ Adresa pracoviště: Ing. Lucie Kopáčková, Katedra financí a účetnictví, Fakulta sociálně ekonomická, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Moskevská 54, 400 96 Ústí nad Labem, Česká republika
E-mail: lucie.kopackova@ujep.cz

ascertain how the municipalities in the suburban zones of the Ústí Region finance their investment activities and what difficulties they have to deal with when trying to obtain foreign resources. Based on interviews with fifteen mayors, it was found that municipalities most often finance their investment activities with purposeful, conditional subsidies with a closed end. From the point of view of the profit of subsidies, they encounter difficulties in the form of high administrative demands and long-term research on the amount of complicity that they sometimes cover with a bank loan. According to the mayors, the profit of the subsidies generally extends the investment over time.

Key words: financial management, municipalities, subsidy

Abstrakt

Obce zasažené procesem rezidenční suburbanizace se musí potýkat s nutností zkapacitňovat či vytvářet zcela nové lokální veřejné statky a služby na svém území. Malé obce ovšem často nedokáží investiční činnost financovat pouze z vlastních zdrojů, ale musí využívat i zdroje cizí. Z tohoto důvodu cílem příspěvku je zjistit, jakým způsobem obce v subústeckých zónách Ústeckého kraje financují svojí investiční činnost, a s jakými obtížemi se musí vypořádat při snaze o získání cizích zdrojů. Na základě rozhovorů s patnácti starosty bylo zjištěno, že obce svojí investiční činnost nejčastěji financují účelovými, podmíněnými, peněžními transfery s uzavřeným koncem. Z pohledu zisku peněžních transferů narážejí na obtíže v podobě vysoké administrativní náročnosti a dlouhodobého šetření na výši spoluúčasti, kterou občasné pokrývají i bankovním úvěrem. Dle oslovených starostů zisk peněžního transferu obecně investici časově prodlužuje.

Klíčová slova: finanční management, obce, dotace

Úvod

Obce zasažené procesem rezidenční suburbanizace se potýkají s nárůstem počtu obyvatel na svém území, což vytváří tlak na navyšování kapacit lokálních veřejných statků a služeb (Ouředníček a kol., 2008). Noví obyvatelé často tento efekt ještě umocňují, jelikož požadují, aby se zřídily nové lokální statky a služby, které obce doposud na svém území neprovozovaly, nebo abych jejich poskytování obnovily. Jedná se zpravidla o ty veřejné statky a služby, které jsou spojené s volnočasovými aktivitami, kdy jejich provozování je typické spíše pro jádrová města. Příkladem se jedná o sportoviště, kulturní domy, letní kina apod. (Kristóf, 2018; Smutek, 2017; Suska a kol., 2018). Poskytování nových lokálních statků a služeb či jen samotné jejich zkapacitnění je pro populačně malé obce finančně velmi nákladné a jejich neuvážená realizace může negativně ovlivnit jejich hospodaření na několik dalších rozpočtových let. Obce v subústeckých zónách jsou tak investiční činnosti vystaveny intenzivněji než obce mimo subústeckou zónu (Kopáčková, 2022).

Důležitý je také druh zřizovaného či zkapacitněného veřejného statku či služby. Pokud se jedná o smíšený veřejný statek či službu je možné stanovit modifikovanou cenu ve formě uživatelského poplatku. Uživatelský poplatek je možné nastavit na úroveň ekonomických nákladů, tudíž je možno do této platby částečně či zcela zahrnout případnou úrokovou zátěž, která je s realizací investice občasné spjatá. Pokud se ale jedná o čistý veřejný statek či

službu, jejich financování je kryto daňovou cenou. Případná úroková zátěž, ale především samotný provoz poskytování veřejného statku či služby zvýší výši běžných výdajů obce (Peková, 2011).

Každá česká obec může využít své omezené daňové pravomoce, prostřednictvím nichž si může navýšit příjem z daně svěřené (daň z nemovitých věcí) či zavést místní poplatky na svém území. Pro populačně malé obce se však nejedná o nástroj, prostřednictvím něhož by si obce mohly ušetřit na finančně náročnou investici. Z tohoto důvodu je zcela běžné, že investiční činnost financují z tzv. cizích zdrojů. Hlavním cílem příspěvku je proti zjistit, jakým způsobem obce v suburbánních zónách Ústeckého kraje financují svojí investiční činnost, a s jakými obtížemi se musí vypořádat při snaze o získání cizích zdrojů.

Cizí zdroje financování

Fungování rozpočtové soustavy České republiky je založeno na kombinovaném modelu fiskálního federalismu s decentralizačními prvky. Státní (centrální) úroveň, které byla svěřena legislativní netržní činnost, řídí legislativně daňovou politiku státu, a finanční správa, jakožto dekoncentrát státní správy, vykonává správu daňovou. Vyjma stabilizační funkce veřejných financí, zajišťuje i funkci redistribuční a rovněž i alokační, a to produkcí národních veřejných statků a služeb. Z těchto důvodů si státní úroveň ponechává větší podíl z celostátních daňových výnosů než územní (decentralizovaná) úroveň (Peková, 2011).

Daňové příjmy, z pohledu druhového třídění rozpočtové skladby se společně s nedaňovými a kapitálovými příjmy, řadí mezi vlastní příjmy, které však dostatečně nepokrývají výdajové potřeby územních samosprávných celků. Pro základní územně samosprávné celky, které se v České republice označují jako obce, jsou daňové příjmy nejobemnějším příjmovým druhem. Druhé místo ale dlouhodobě patří peněžním transferům, které se řadí mezi zdroje cizí. Pro vyšší územně samosprávné celky, které se v České republice označují jako kraje, neplatí stejné tvrzení jako pro obce. Pro kraje jsou dlouhodobě nejobemnějším příjmovým druhem peněžní transfery. Daňové příjmy jsou až na druhém místě (Vláda ČR, 2022). Vlastní příjmy nejsou dostačujícím příjmem pro pokrytí veškerých úkolů, které územně samosprávným celkům byly v rámci fungování veřejného sektoru svěřeny. Důvodem je časový nesoulad mezi decentralizací věcných kompetencí a daňových příjmů. Dokud nebude rozpočtová soustava založena na decentralizovaném modelu fiskálního federalismu, územně samosprávné celky se bez dofinancování peněžními transfery neobejdou (Peková, 2011).

Územně samosprávné celky musí pro dostání svých úkolů efektivně využívat své vlastní příjmy a být úspěšní při získání cizích zdrojů. Toto tvrzení se zesiluje v situaci investiční činnosti. Zejména populačně malé obce se bez cizích zdrojů financování při investiční činnosti neobejdou (Swirska a Zukovskis, 2015). Finanční rezervy populačně malých obcí jsou omezené. Pokud jsou však alespoň v nějaké výši, obec může uvažovat o získání peněžního transferu. V českém prostředí mohou získat účelový, nenárokovatelný peněžní transfer s uzavřeným koncem. Jedná se o nejúspěšnější variantu financování v situaci, kdy zastupitelstvo obce je schopné samostatně administrativně vyhovět podmínkám získání

peněžního transferu, a zároveň je schopné našetřit na potřebnou spoluúcast, bez které by peněžní transfer jinak nezískali (Horáčková a Kopáček, 2019). Pro podnícení větší efektivity finančního řízení obcí by bylo vhodnější vypisovat účelové, podmíněné dotace s otevřeným koncem. V rámci tohoto druhu dotačního titulu se sleduje, kolik může obec vygenerovat vlastních finančních prostředků na předmětnou investici. Poskytovatel následně poskytne stejnou výši ve formě dotace. Jedná se o podněcování aktivace daňových pravomocí u obcí (Boustan, 2013). Nejčastější poskytovatelé peněžních transferů českým obcím jsou státní rozpočet, státní fondy, ústřední orgány veřejné správy, či kraje (Vláda ČR, 2022). Všechny tyto instituce veřejného sektoru jsou ale omezeny rozpočtovým stropem, což neumožňuje územní úrovni poskytnout tento druh peněžního transferu.

Pokud obec nevyhověla podmínkám pro získání peněžního transferu, je možné investici financovat z návratných cizích zdrojů, které ale investiční činnost prodražují dluhovou službou. Mezi návratné cizí zdroje financování se řadí bankovní úvěry, emise komunálních obligací a návratné finanční výpomoci (Provazníková, 2015). Návratná finanční výpomoc není zatížena dluhovou službou. Jedná se o poskytnutí striktně účelových peněžních prostředků mezi subjekty veřejného sektoru (Peková, 2011). Tyto prostředky je možné příkladem poskytnout obcím zasažených procesem rezidenční suburbanizace z kapitoly Všeobecné pokladní správy. Tyto obce totiž mohou očekávat dynamický nárůst počtu obyvatel v obci, což znamená nárůst vlastních příjmů. Z této skutečnosti je zřejmé, že obce budou schopny v budoucnu dostát svým závazkům z důvodu zvýšení minimálně daňových příjmů.

Metodologie

Potřebná data pro zodpovězení cíle tohoto výzkumu byla získána na základě rozhovoru polostrukturovaného typu, který zahrnoval pět předem připravených otázek. Dvě otázky se týkaly příjmové strany obecních rozpočtů, kdy starostové obcí byli dotazováni na populační růstové procesy a jejich vliv na obecní příjmy a na uplatňování omezených daňových pravomocí. Zbýlé otázky byly zaměřeny na výdajové strany obecního rozpočtu, kdy starostové obcí byli dotazováni na populační růstové procesy a jejich vliv na běžné výdaje, kapitálové výdaje a zkapacitnění konkrétních lokálních veřejných statků a služeb. Tazatel sice znal předem strukturu rozhovoru, ale mohl dle vývoje rozhovoru měnit pořadí jednotlivých otázek, či k některému tématu pokládat více otázek.

Celkem bylo osloveno 25 obcí z Ústeckého kraje s nejvyšší hodnotou polydimenzního indikátoru, tudíž obce s nejvyšší mírou intenzity rezidenční suburbanizace. Polydimenzní indikátor byl vypočten na základě čtyř dílčích indikátorů (změna počtu obyvatel, ukazatel změny plochy půdy urbanizovaného charakteru, ukazatel intenzity bytové výstavby, ukazatel ekonomicky aktivních subjektů). Hodnoty jednotlivých dílčích indikátorů byly normovány pomocí škály od 0 do 100. Normované hodnoty jednotlivých dílčích indikátorů byly následně násobeny příslušnou vahou (změna počtu obyvatel 50 %, ukazatel změny plochy půdy urbanizovaného charakteru 20 %, ukazatel intenzity bytové výstavby 30 %, ukazatel ekonomicky aktivních subjektů 10 %). Suburbánní zóny kolem pěti jádrových měst (Děčín,

Chomutov, Most, Teplice a Ústí nad Labem) byly vymezeny na základě dojezdové vzdálenosti osobním automobilem z centra obce do centra statutárního města. Jejich vzdálenost nesměla překročit 25 minut. Tato časová dotace byla stanovena s ohledem na funkční vazby mezi sídly v kraji (Kopáčková, 2022; Smutek, 2017). Na žádost zareagovalo celkem 17 obcí. Rozhovor se ale následně podařilo uskutečnit pouze v 15 obcích. Dva starostové z důvodu své pracovní vytíženosti rozhovor odmítli. S každým starostou byl veden zhruba 30 minutový rozhovor, který vedl jeden tazatel.

Získaná data byla podrobena systematické analýze prostřednictvím metody kódování. Jelikož se jednalo o kvalitativní výzkum nejedlo se o kódy číselné, ale o slovní kategorie, které postupně zjednodušovaly získané informace z rozhovorů a převáděly je do jednotné, a tak komparovatelné podoby. Nejprve bylo zvoleno otevřené kódování pro nalezení kategorií. Následně bylo přistoupeno k axiálnímu kódování, které umožnilo jednotlivé kategorie sloučit a nalézt mezi nimi vztahy. V konečné fázi bylo využito selektivní kódování, kdy byly nalezeny ústřední kategorie.

Výsledky

Provedené rozhovory potvrdily, že starostové se ve svých obcích potýkají s nutností zkapacitňovat veřejné statky a služby. Nejčastěji starostové uváděli, že je nutné uskutečnit investiční akci na zkapacitnění technické infrastruktury v podobě kanalizační sítě, vodovodů či veřejného osvětlení. Současně uváděli, že nemalé prostředky je nutné vynaložit i do dopravní infrastruktury či občanské vybavenosti v podobě zkapacitnění mateřských a základních škol. Obce v suburbánních zónách tak čelí zvýšené investiční činnosti.

Starostové rovněž potvrdili, že zkapacitnění lokálních veřejných statků a služeb nemohou pokrývat pouze z vlastních prostředků, ale musejí využívat i cizí zdroje financování. Z pohledu dodržení principu hospodárnosti se snaží především získat peněžní transfer, jelikož s tímto cizím zdrojem není spojena dluhová služba. O zisk peněžního transferu se snaží 13 z 15 oslovených starostů. Pouze 2 starostové uvedli, že celou investiční akci hradili z poskytnutého bankovního úvěru. Jiné cizí zdroje nevyužívají.

druh cizího zdroje	absolutní četnost starostové	relativní četnost starostové
peněžní transfer	14	87 %
bankovní úvěr	2	13 %
návratná finanční výpomoc	0	0 %
emise komunálních obligací	0	0 %

Tabulka 1 – Financování investiční činnosti
Zdroj: Vlastní zpracování

Z pohledu cizích zdrojů se tak oslovení starostové potýkají především s obtížemi v souvislosti zisku peněžního transferu. Osm z patnácti oslovených starostů uvádí, že získání peněžních

transferů je pro ně administrativně náročné a leckdy je dotační titul vypsán tak, že je nereálné, aby obec vyhověla. Uvádějí, že zastupitelstvo obce není zpravidla tak početné a odborně zdatné, aby umělo samo žádost podat a musejí si najímat externí konzultanty či si nechat samotnou žádost zpracovat. Tato skutečnost se týká především dotačních titulů vypisovaných Evropskou Unií a částečně dotačních titulů od ústředních orgánů veřejné správy. Zpravidla zcela soběstační jsou v situaci žádosti o dotační titul poskytnutý krajem.

Jako druhý nejčastější problém uvedlo 5 z 15 oslovených starostů podíl spoluúčasti. Obce získají jen poměrnou část peněžního transferu, kdy zbytek musejí uhradit ze svého rozpočtu. Obce ale na nutnou spoluúčast šetří několik let, jelikož kontra spoluúčasti jsou jejich rozpočty objemově malé. Realizace investice se tudíž prodlužuje. Pokud už obec našetří částku pro potřebnou spoluúčast, musí následně čekat na vypsání vhodného dotačního titulu. Tuto překážku uvedli 3 z 15 starostů. Realizaci investice rovněž prodlužuje i nezískání peněžního transferu. Ačkoliv obec splnila administrativní podmínky pro podání žádosti, našetřila nutnou částku pro spoluúčast, tak tato forma dotací je často nenárokovatelná. Obec následně musí opětovně vyčkat na vypsání vhodného dotačního titulu a pokusit se o opětovné získání transferu. Tuto zkušenosti mají 4 z 15 oslovených starostů. Díky těmto identifikovaným, překážkám vyvstává zároveň spor mezi starosty populačně malých obcí a centrální úrovní, která nechce navyšovat daňové příjmy obcím. Centrální úroveň nutí obce k větší finanční soběstačnosti, ale nástroje k dodatečnému získání příjmů jsou pro tyto obce často nefunkční. V konečném důsledku zastupitelstvo obce přistupuje k jednodušší variantě, a tou je podání žádosti o úvěr, která bývá zpravidla kladně vyřízena, avšak samotná investice se dále prodražuje.

identifikovaná překážka	absolutní četnost starostové	relativní četnost starostové
administrativní náročnost	8	53 %
dlouhodobé šetření na spoluúčast	5	33 %
nezískání peněžního transferu	4	27 %
čekání na vypsání vhodného dotačního titulu	3	20 %

Tabulka 2 – Identifikované překážky bránící v zisku peněžního transferu

Zdroj: Vlastní zpracování

Závěr

Obce zasažené procesem rezidenční suburbanizace častěji čelí nutnosti realizovat investiční činnost. Důvodem je příliv nových obyvatel a nutnost zkapacitňovat lokální veřejné statky a služby, či realizovat zcela jejich novou produkci. Obecně investiční činnost je pro populačně malé obce finančně velmi náročná. Realizace investice se v konečném důsledku promítne nejen do třídy kapitálových výdajů, ale případně i do běžných výdajů, jelikož se v konečném důsledku promění na fixní výdaje. Finanční náročnost investice je tak několikaletá až trvalá. Pro tyto obce je ale zcela běžné, že investiční činnost nemohou zafinancovat sami ze svých vlastních příjmů, ale musí se pokusit získat i zdroje cizí. Z tohoto důvodu bylo cílem

príspevku zistiť, jakým spôsobom obce v suburbánných zónach Ústeckého kraje financujú svojí investiční činnosť, a s jakými obtížemi se musí vypořádat při snaze o zisk cizích zdrojů. Na základě rozhovorů polostrukturovatelného typu s patnácti starosty bylo zjištěno, že obce svojí investiční činnosť nejčastěji financují účelovými, podmíněnými, peněžními transfery s uzavřeným koncem. Z pohledu zisku peněžních transferů narážejí na několik překážek. Prvním z nich je podíl spoluúčasti. Obce získají jen poměrnou část transferu a zbytek musí uhradit ze svého rozpočtu. Pro obce to však znamená několikaleté šetření, které občasné pokrývají i bankovním úvěrem. Tato varianta v konečném důsledku snižuje efekt peněžního transferu, jelikož celou investici prodraží. S další obtíží se předmětné obce potýkají již na počátku ve fázi žádosti o peněžní transfer a následně i po celou dobu životnosti. Jedná se o administrativní náročnost. Obce často žádají o radu či si nechávají žádosti za úplaty zpracovat od externistů. Využití outsourcingu v konečném důsledku rovněž investici prodraží. Dle starostů zisk peněžního transferu obecně investici časově prodlužuje. Pokud obce nezískají peněžní transfer, financují investici bankovním úvěrem. Jiné cizí zdroje oslovené obce nevyužívají.

*Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
doc. RNDr. Jaroslav Koutský, Ph.D.*

Tento výzkum byl podpořen grantem v rámci studentské grantové soutěže na UJEP (číslo grantu: UJEP-SGS-2022-45-003-2, název „Sociální a ekonomické faktory přispívající k udržitelnému rozvoji obcí zasažených procesem rezidenční suburbanizace“).

Použitá literatura

1. BOUSTAN, L. P., 2013. Local public goods and the demand for high-income municipalities. In: *Journal of urban economics* [online]. Roč. 76, s. 71–82. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.jue.2013.02.003>
2. HORÁČKOVÁ, L. a KOPÁČEK, M., 2019. The impacts of residential suburbanization on expenditures in the budgets of low populated municipalities. In: *22nd International Colloquium on Regional Sciences* [online], s. 387-394. Dostupné z: <https://doi.org/10.5817/CZ.MUNI.P210-9268-2019-48>
3. KOPÁČKOVÁ, L., 2022. The process of residential suburbanisation as a factor influencing the financial management of municipal budgets: case study of population-small municipalities of the Czech Republic. In: *Geographia Cassoviensis* [online]. Roč. 16, č. 1, s. 20-37. Dostupné z: <https://doi.org/10.33542/GC2022-1-02>
4. KRISTÓF, A., 2018. The impact of suburbanization on social differentiation in Hungary: a case study of the Miskolc agglomeration. In: *Geographica Pannonica* [online]. Roč. 22, č. 3, s. 176-188. Dostupné z: <https://doi.org/10.5937/gp22-17081>
5. OUŘEDNÍČEK, M. a kol., 2008. Suburbanizace, sekce témata - analýzy [online]. [cit. 2022-11-15]. Dostupné z: <https://suburbanizace.cz/analzy.htm>
6. PEKOVÁ, J., 2011. Veřejné finance: teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-735769-8-1.
7. PROVAZNÍKOVÁ, R., 2015. Financování měst, obcí a regionů - teorie a praxe. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-247209-7-5.

8. SMUTEK, J., 2017. Change of municipal finances due to suburbanization as a development challenge on the example of Poland. In: Bulletin of Geography.Socio-economic Series [online]. Roč. 37, s. 139-149. Dostupné z: <https://doi.org/10.1515/bog-2017-0030>
9. SUSKA, P. a kol., 2018. Value Change in the Hinterland of Bratislava as a Consequence of Suburban Development: Analysis of Electoral Behavior. In: Sociologia [online]. Roč. 50, č. 5., s. 609-631. Dostupné z: <https://doi.org/10.31577/sociologia.2018.50.5.23>.
10. SWIRSKA, A. a ZUKOVSKIS, J., 2015. Grants from the state budget as an external source revenue for polish municipalities. In: *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development* [online]. Roč 37, č. 2, s. 286-296. Dostupné z: <https://doi.org/10.15544/mts.2015.26>
11. VLÁDA ČR, 2022. Usnesení vlády č. 336, Státní závěrečný účet České republiky za rok 2021. [online]. [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2021/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2021-47400>

Mladá veda

Young Science

ISSN 1339-3189